

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 324/2014 vp)

Tarja Myllärinen, Johtaja, sosiaali- ja terveys
Reijo Vuorento, Apulaisjohtaja, kuntatalous
Kuntaliitto
Eduskunnan valtiovarainvaliokunta (VaV)
23.1.2015

Sote-palvelujen järjestämisen nykytila ja kustannukset

Perusterveydenhuollon ja sosiaali- palvelujen järjestäminen

Järjestämistä koskevat tiedot 2014

Aluejako 1.1.2015

Kunnat yhteensä, Manner-Suomi

301

Kunta järjestää palvelut itse

89 kuntaa, väestöstä 56 %

Yhteistoiminta-alueet yhteensä

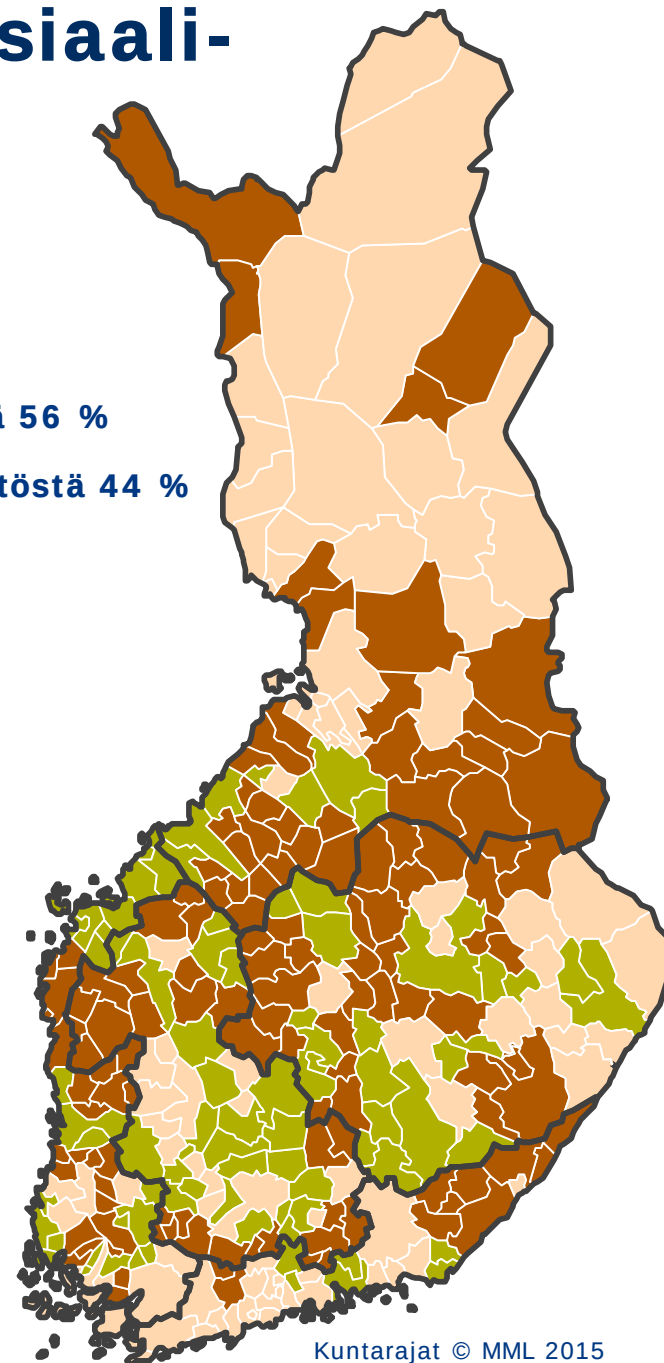
62, kuntia 212, väestöstä 44 %

Kuntayhtymiä

31, kuntia 130

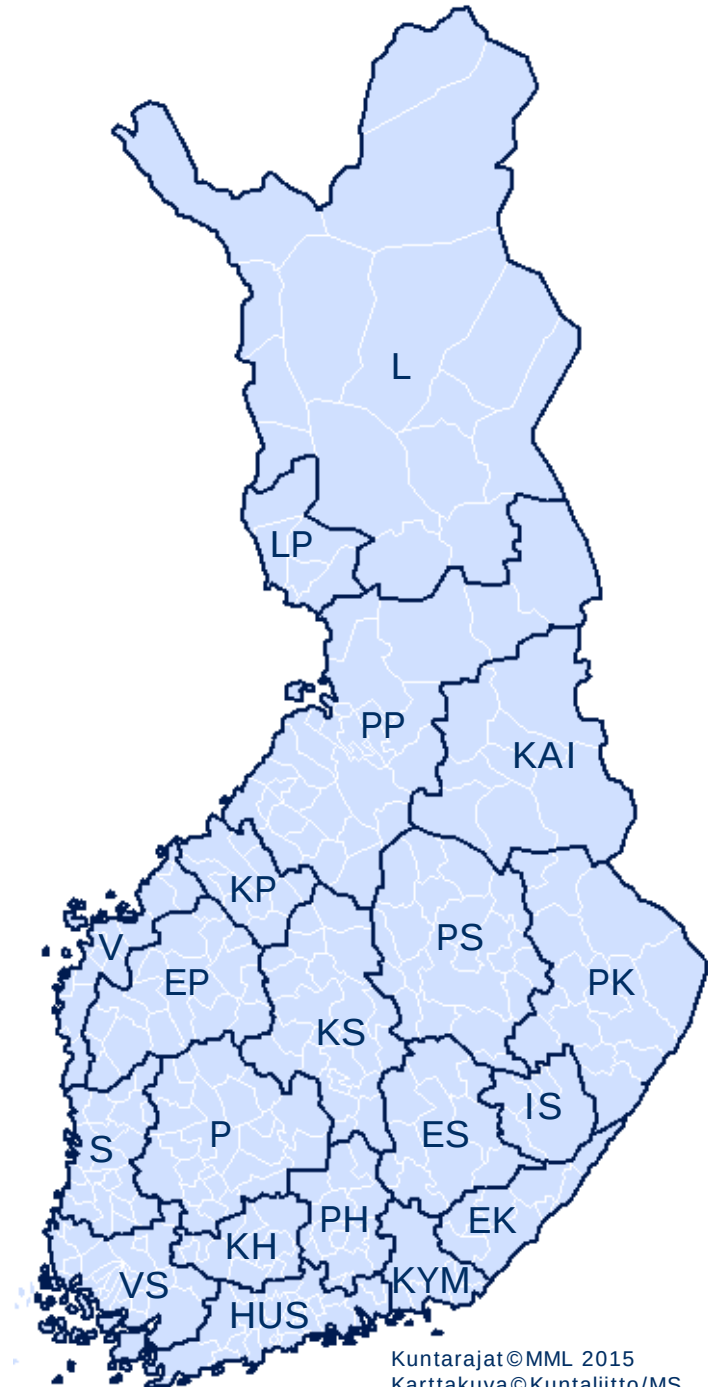
Vastuukuntamallin yt-alueita

31, kuntia 82

Sairaanhoitopiirit 2015

jäsenkuntia		
EK	Etelä-Karjala	9
EP	Etelä-Pohjanmaa	19
ES	Etelä-Savo	9
HUS	Helsingin ja Uudenmaan	24
IS	Itä-Savo	4
KAI	Kainuu	8
KH	Kanta-Häme	11
KP	Keski-Pohjanmaa	10
KS	Keski-Suomi	21
KYM	Kymenlaakso	6
L	Lappi	15
LP	Länsi-Pohja	6
P	Pirkanmaa	23
PK	Pohjois-Karjala	14
PP	Pohjois-Pohjanmaa	29
PS	Pohjois-Savo	19
PH	Päijät-Häme	14
S	Satakunta	19
V	Vaasa	13
VS	Varsinais-Suomi	28
yhteensä		301

Sairaanhoidon erityisvastuualueet ja sairaanhoitopiirit 2015, väestö 31.12.2013

■ HYKS erva	1 887 566 as.	39 kuntaa
Helsinki ja Uusimaa	1 581 450	24 kuntaa
Etelä-Karjala	132 252	9 kuntaa
Kymenlaakso	173 864	6 kuntaa

■ KYS erva	817 166 as.	67 kuntaa
Pohjois-Savo	248 430	19 kuntaa
Etelä-Savo	104 407	9 kuntaa
Itä-Savo	44 444	4 kuntaa
Keski-Suomi	250 773	21 kuntaa
Pohjois-Karjala	169 112	14 kuntaa

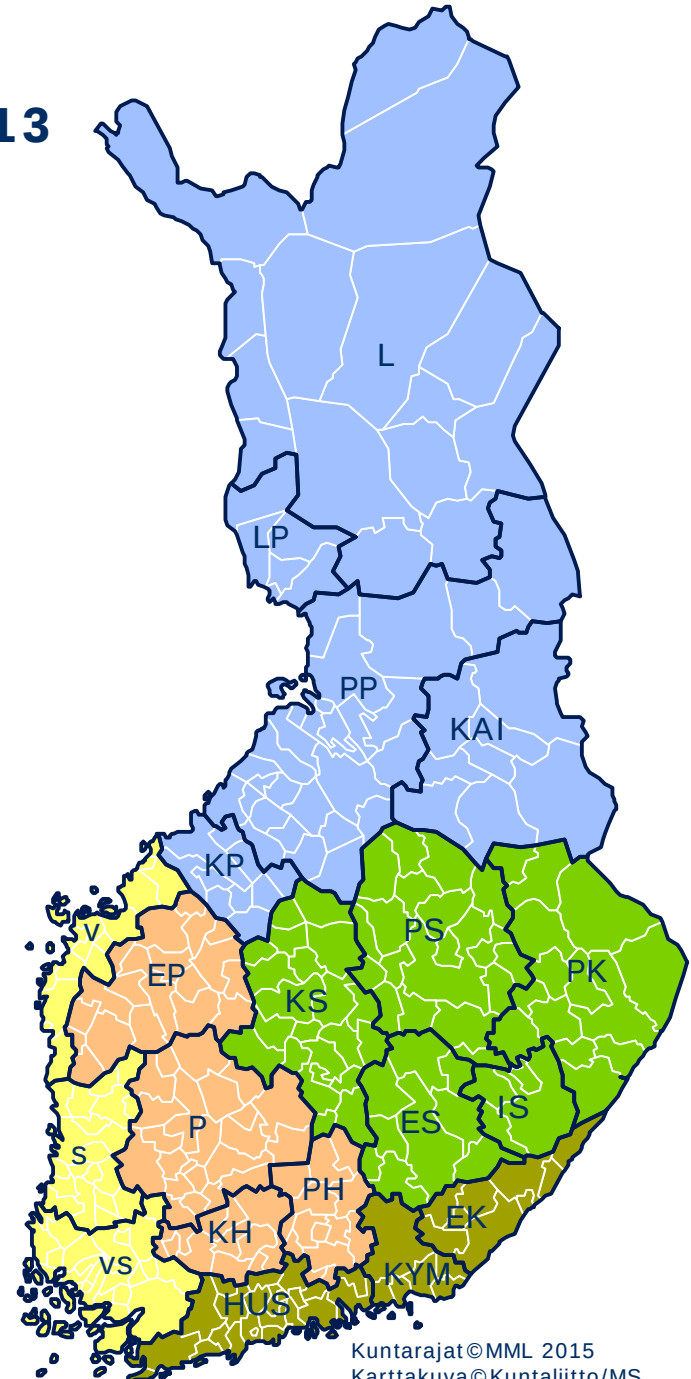
■ OYS erva	741 135 as.	68 kuntaa
Pohjois-Pohjanmaa	403 555	29 kuntaa
Kainuu	76 782	8 kuntaa
Keski-Pohjanmaa	78 284	10 kuntaa
Lapin	118 314	15 kuntaa
Länsi-Pohja	64 200	6 kuntaa

■ TAYS erva	1 109 280 as.	67 kuntaa
Pirkanmaa	521 540	23 kuntaa
Etelä-Pohjanmaa	198 831	19 kuntaa
Kanta-Häme	175 481	11 kuntaa
Päijät-Häme	213 428	14 kuntaa

■ TYKS erva	867 457 as.	60 kuntaa
Varsinais-Suomi	474 053	28 kuntaa
Satakunta	224 556	19 kuntaa
Vaasa	168 848	13 kuntaa

Manner-Suomi **5 422 604 as. 301 kuntaa**

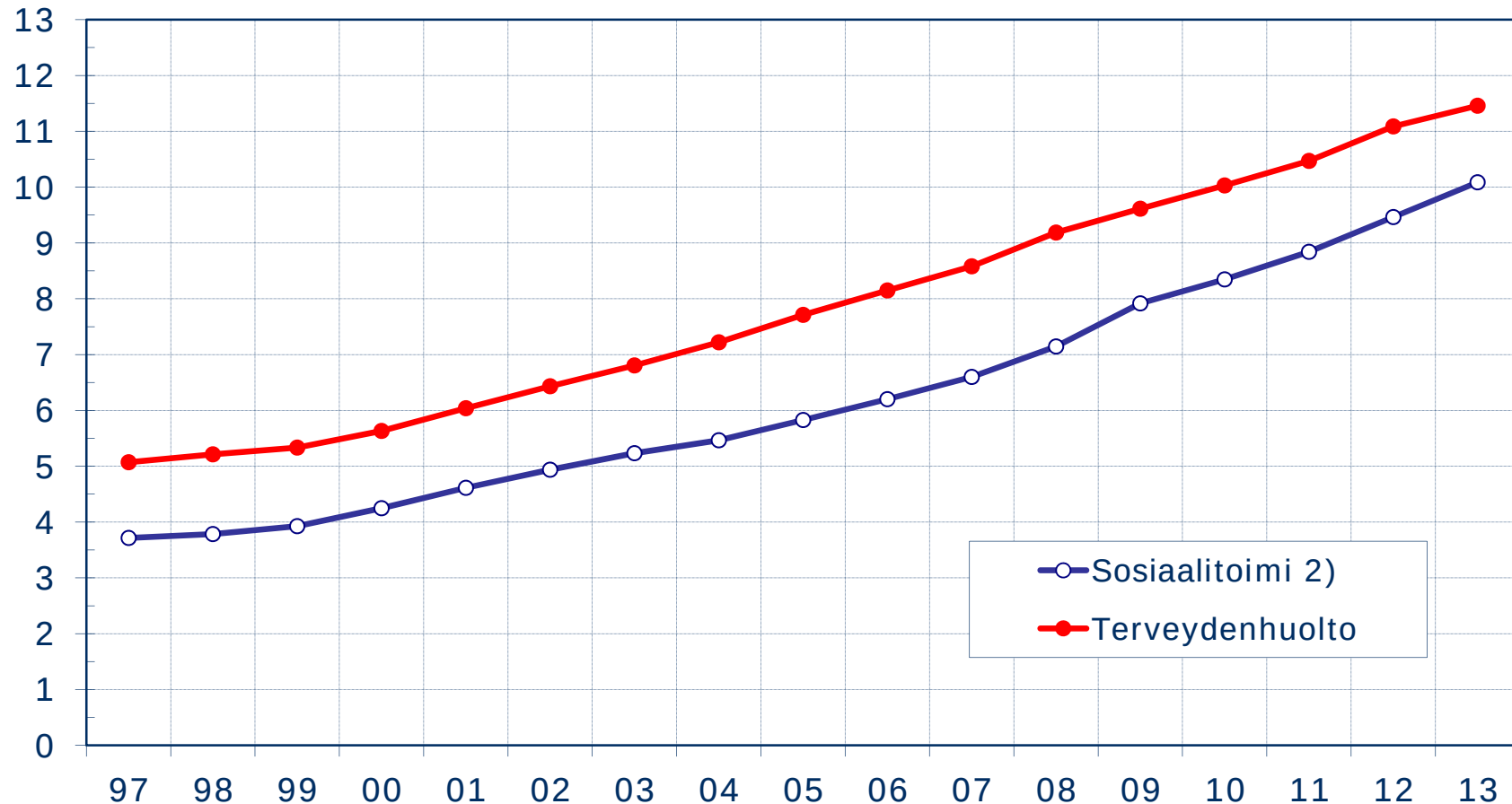
Ahvenanmaa **28 666 as. 16 kuntaa**
Koko maa **5 451 270 as. 317 kuntaa**

Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon käyttökustannukset¹⁾ 1997-2013, mrd. €

Mrd. €

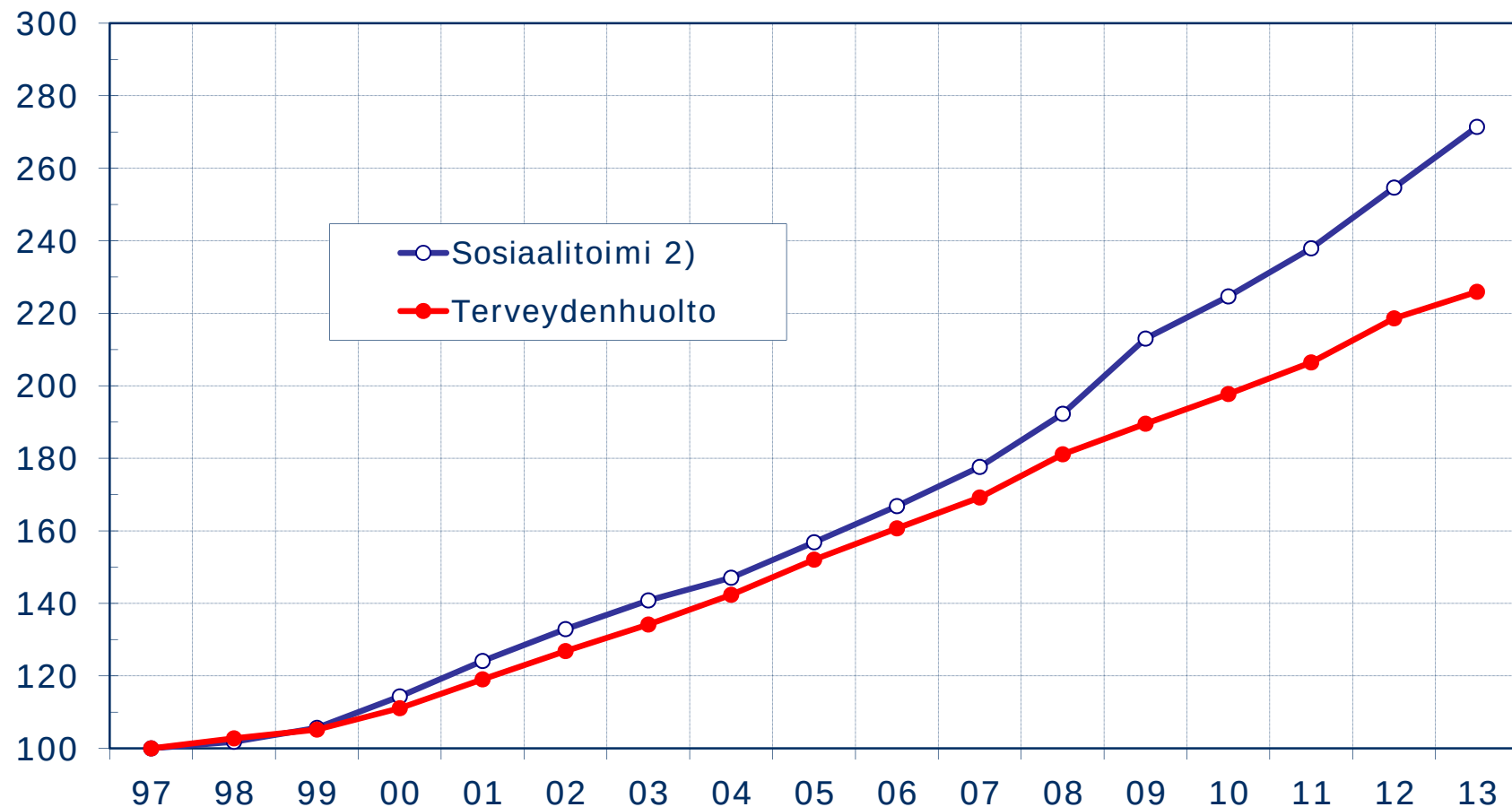
Kunnat ja kuntayhtymät

1) Käyttökustannukset = Toimintamenot + Poistot ja arvonalentumiset + Vyörytyserät

2) Sosiaalitoimi sisältää myös tehtäväluokat sosiaali- ja terveystoimen hallinto sekä muu sosiaali- ja terveystoimi. Lasten päivähoito (pl. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki) on siirretty pois sosiaalitoimesta koko tarkastelujaksolla.

Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon käyttökustannukset¹⁾ indeksoituina, 1997=100 Kunnat ja kuntayhtymät

1) Käyttökustannukset = Toimintamenot + Poistot ja arvonalentumiset + Vyörytyserät

2) Sosiaalitoimi sisältää myös tehtäväluokat sosiaali- ja terveystoimen hallinto sekä muu sosiaali- ja terveystoimi. Lasten päivähoito (pl. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki) on siirretty pois sosiaalitoimesta koko tarkastelujaksolla.

**Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset sairaanhoitopiireittäin v. 2013, €/as
ja vertailu Manner-Suomeen (= 100)**

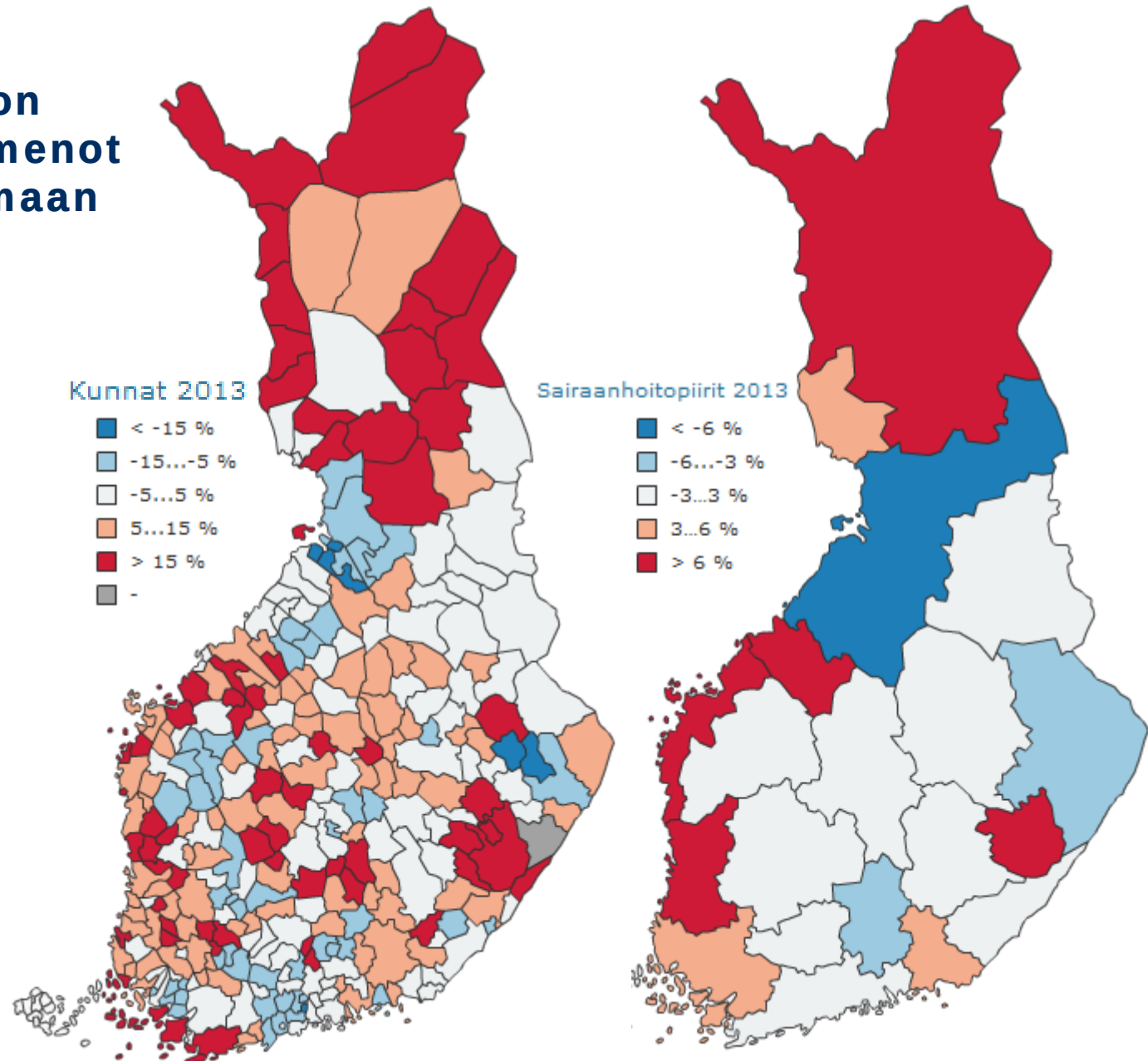
Lähde: Tilastokeskus

	Sosiaali- ja	Vert.	Sosiaali-	Vert.	Perus-	Vert.	Erikois-	Vert.
Sairaanhoitopiiri	terveys- toimen	koko maa	toimen	koko maa	terveyden- huollon	koko maa	sairaan- hoidon	koko maa
Manner-Suomi	3 208	100	1 378	100	676	100	1 139	100
Etelä-Karjalan	3 162	99	1 328	96	698	103	1 111	98
Etelä-Pohjanmaan	3 346	104	1 344	97	772	114	1 206	106
Etelä-Savon	3 563	111	1 514	110	777	115	1 250	110
Helsingin ja Uudenmaan	3 006	94	1 373	100	620	92	1 005	88
Itä-Savon	3 951	123	1 492	108	784	116	1 649	145
Kainuun	3 661	114	1 423	103	756	112	1 453	128
Kanta-Hämeen	3 126	97	1 390	101	628	93	1 092	96
Keski-Pohjanmaan	3 345	104	1 340	97	790	117	1 186	104
Keski-Suomen	3 194	100	1 390	101	712	105	1 074	94
Kymenlaakson	3 491	109	1 649	120	617	91	1 212	106
Lapin	3 674	115	1 543	112	871	129	1 230	108
Länsi-Pohjan	3 482	109	1 322	96	792	117	1 348	118
Pirkanmaan	3 160	99	1 306	95	674	100	1 166	102
Pohjois-Karjalan	3 421	107	1 419	103	749	111	1 232	108
Pohjois-Pohjanmaan	3 122	97	1 285	93	690	102	1 125	99
Pohjois-Savon	3 533	110	1 425	103	714	106	1 370	120
Päijät-Hämeen	3 208	100	1 341	97	787	116	1 067	94
Satakunnan	3 281	102	1 394	101	667	99	1 199	105
Vaasan	3 329	104	1 326	96	689	102	1 297	114
Varsinais-Suomen	3 176	99	1 386	101	601	89	1 179	104

	Terveysten- ja sosiaalihuollon tarvevakioituneet menot 2012			
	Nettomenot	Nettomenot, indeksi	Tarvekerroin	Tarvevakioituneet menot, indeksi
Sairaanhoitopiiri	Euroa/asukas	Koko maa=100	Koko maa=1,00	Koko maa=100
Helsinki ja Uusimaa	2467	91	0,89	102
Varsinais-Suomi	2712	100	0,98	102
Satakunta	2915	107	1,02	105
Kanta-Häme	2684	99	1,00	99
Pirkanmaa	2684	99	0,98	101
Päijät-Häme	2685	99	1,03	96
Kymenlaakso	3054	112	1,08	104
Etelä-Karjala	2720	100	1,06	95
Etelä-Savo	3012	111	1,14	97
Itä-Savo	3571	131	1,11	119
Pohjois-Karjala	2952	109	1,12	97
Pohjois-Savo	3054	112	1,13	99
Keski-Suomi	2721	100	1,03	97
Etelä-Pohjanmaa	2866	106	1,10	96
Vaasa	2843	105	0,98	107
Keski-Pohjanmaa	2930	108	1,03	105
Pohjois-Pohjanmaa	2650	98	1,05	93
Kainuu	3031	112	1,14	98
Länsi-Pohja	2925	108	1,09	99
Lappi	3163	116	1,05	111

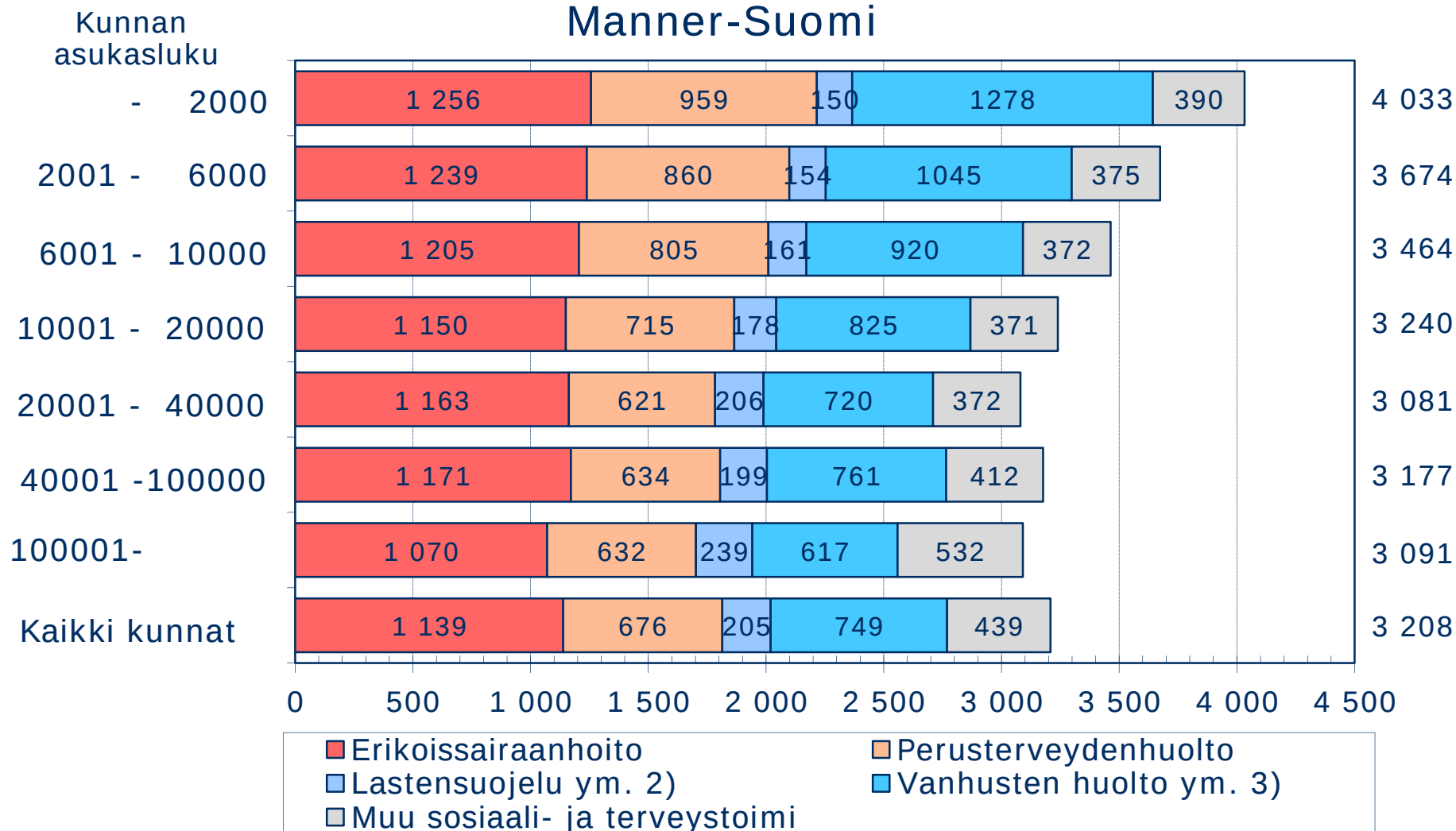
Terveyden- ja vanhustenhoidon tarvevakioidut menot 2012, ero (%) maan keskiarvosta

Lähde: THL
Terveystemme.fi

Kuntien sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset¹⁾ kuntakoon mukaan vuonna 2013, €/as.

Manner-Suomi

1) Nettokustannukset = (toimintamenot + poistot + vyörytysmenot) – (toimintatulot + vyörytystulot)

2) Lastensuojelun laitos- ja perhehoito + muut lasten ja perheiden palvelut

3) Vanhusten laitospalvelut + kotipalvelu + muut vanhusten ja vammaisten palvelut

Hallituksen esittämän sote-uudistuksen laskennallinen vaikutus kuntien tuloveroprosenttiin

suurin vaikutus, %-yks.

Miehikkälä	3,7
Merijärvi	3,4
Uurainen	3,4
Virolahti	3,2
Kalajoki	3,1
Pyhäjoki	3,0
Sysmä	3,0
Tammela	2,9
Rautjärvi	2,8
Kontiolahti	2,7

pienin vaikutus, %-yks.

Kivijärvi	-4,0
Kinnula	-3,9
Kannonkoski	-3,9
Ranua	-3,8
Vesanto	-3,8
Juuka	-3,7
Isojoki	-3,7
Posio	-3,7
Puolanka	-3,7
Sulkava	-3,7

Vaikutus kuvaa tilannetta, kun siirtymäaika on loppunut ja vaikutus on täysimääräisesti voimassa. Vaikutus on kuitenkin rajattu siirtymäajan jälkeen +/- 400 euroon per asukas

Tulovero-% nousee:

Yli 2,0 %-yks.	(24)
1,0 – 2,0 %-yks.	(61)
Alle 1,0 %-yks.	(70)

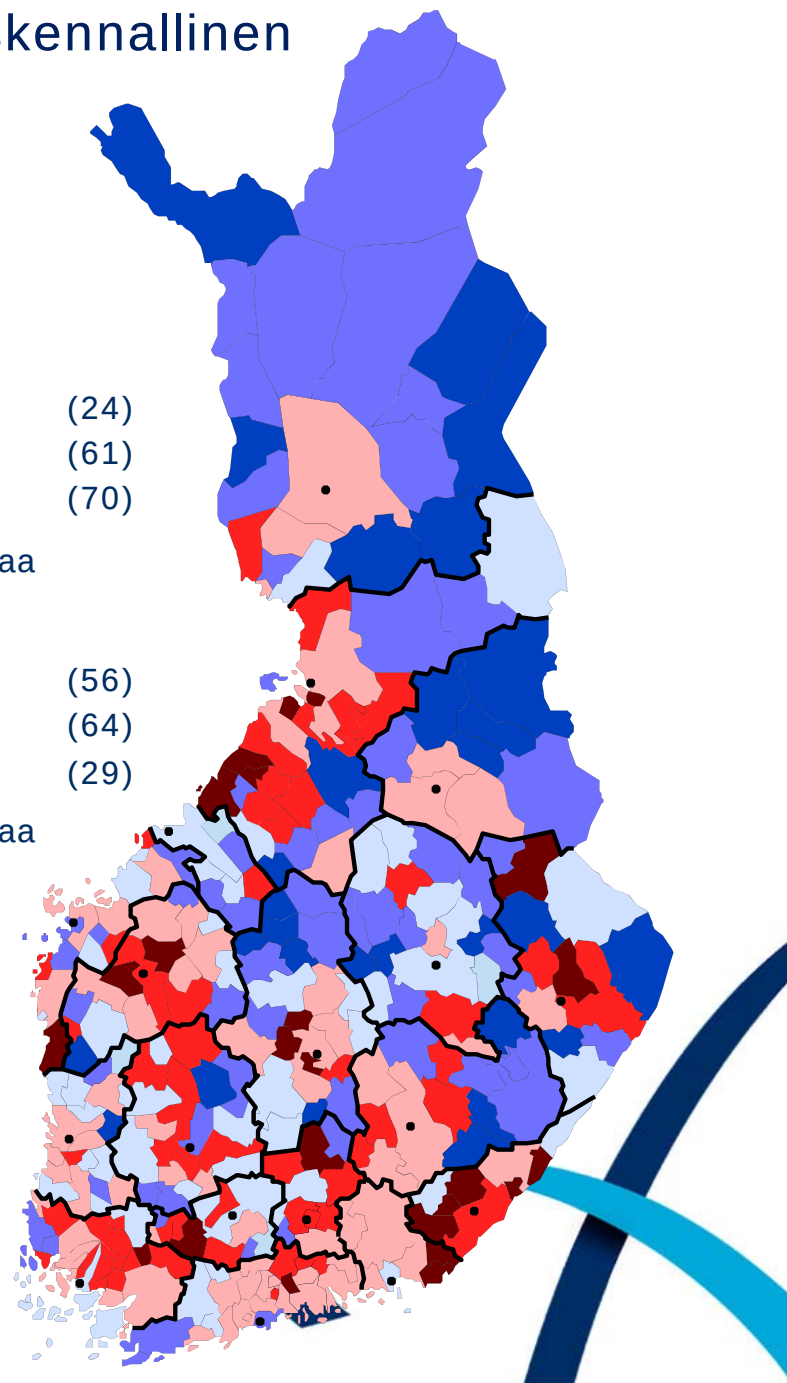
Yhteensä 155 kuntaa

Tulovero-% laskee:

Alle 1,0 %-yks.	(56)
0,1 – 3,6 %-yks.	(64)
0,1 – 3,6 %-yks.	(29)

Yhteensä 149 kuntaa

● Maakuntakeskus

Peruspalvelujen valtionosuusleikkausten, valtionosuus- uudistuksen sekä sote-uudistuksen laskennallinen vaikutus kunnan tuloveroprosenttiin

suurin vaikutus, %-yks.

	Yht.	siitä: sote
Rautjärvi	7,5	2,8
Merijärvi	7,0	3,4
Uurainen	6,9	3,4
Merikarvia	6,8	-0,2
Utajärvi	6,6	1,6
Sysmä	6,3	3,0
Taivassalo	6,1	1,9
Lestijärvi	6,0	1,7
Lumijoki	6,0	2,7
Tammela	5,9	2,9

pienin vaikutus, %-yks.

	Yht.	siitä: sote
Evijärvi	-3,6	-2,9
Utsjoki	-3,2	-2,9
Juankoski	-2,9	-3,2
Puolanka	-2,9	-3,7
Kittilä	-2,8	-2,8
Salla	-2,6	-3,4
Sodankylä	-2,4	-2,7
Reisjärvi	-2,3	-3,4
Muonio	-2,2	-2,9
Puumala	-2,2	-3,4

Tulovero-% nousee:

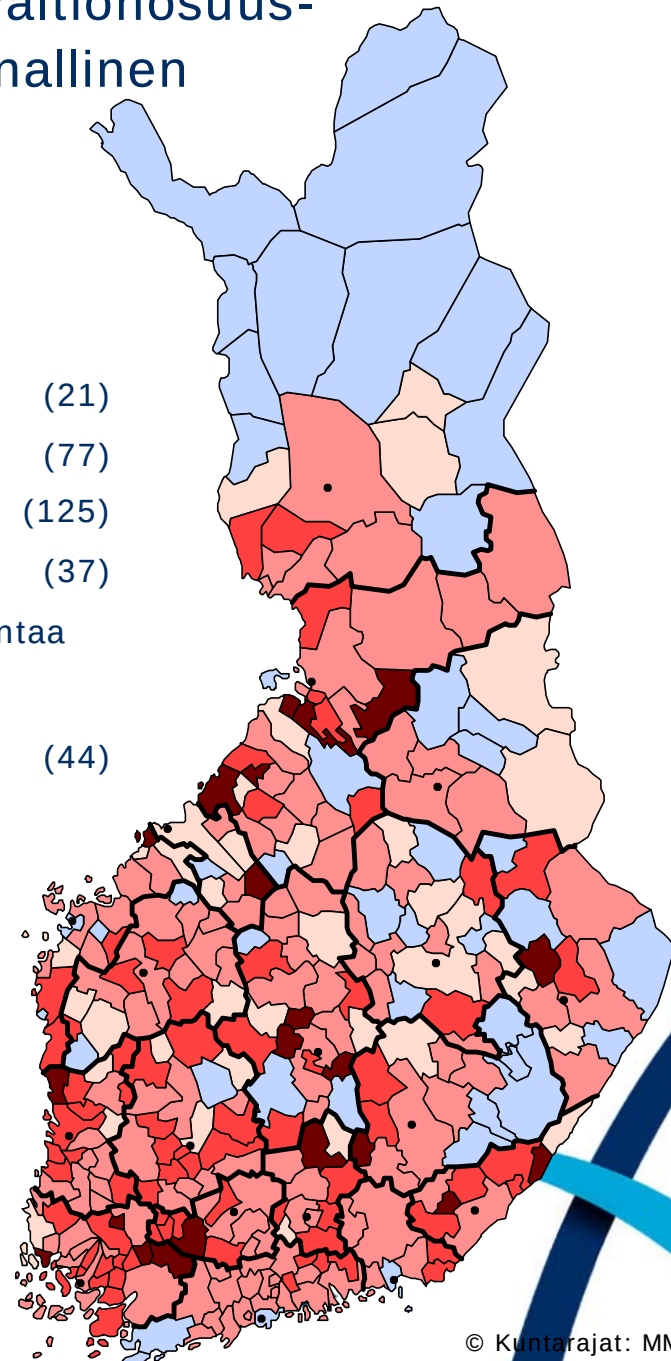
Yli 5,0 %-yks.	(21)
3,0 – 5,0 %-yks.	(77)
1,0 – 2,9 %-yks.	(125)
Alle 1,0 %-yks.	(37)

Yhteensä 260 kuntaa

Tulovero-% laskee:

0,1 – 3,6 %-yks.	(44)
------------------	------

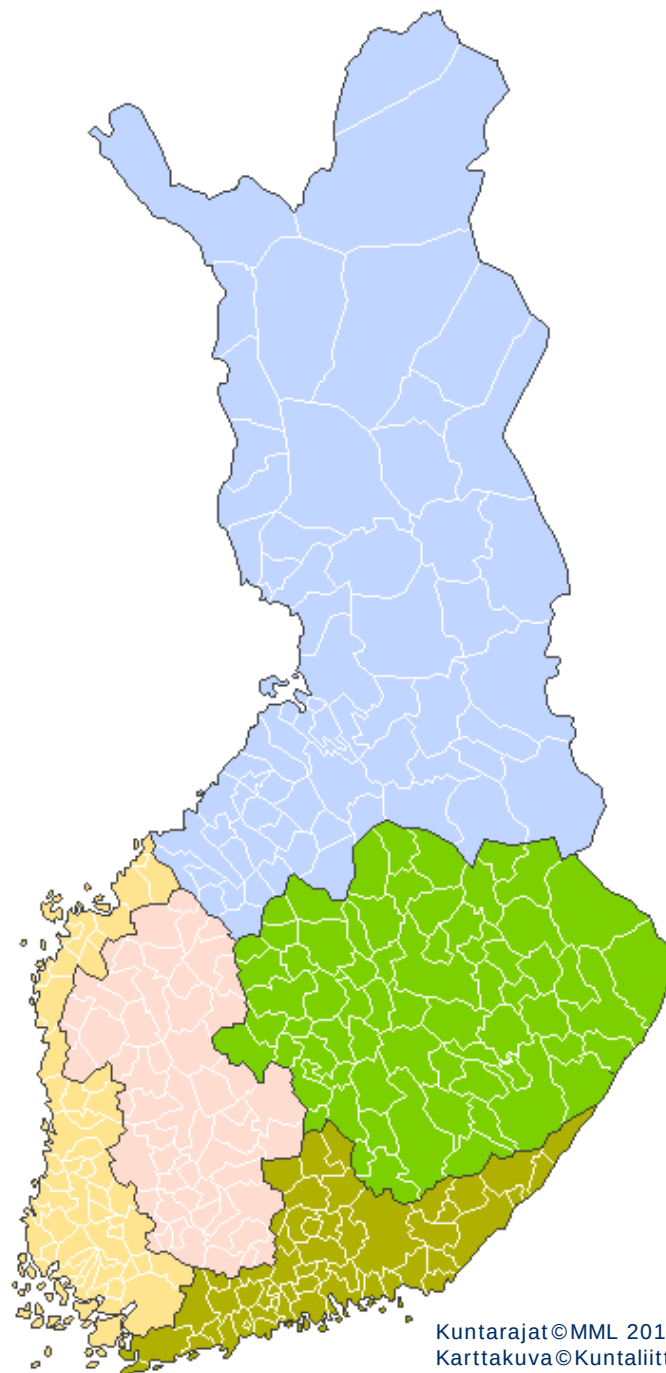
● Maakuntakeskus

Vaikutus kuvaa tilannetta, kun uudistusten siirtymäaika on loppunut ja vaikutus on täysimääräisesti voimassa. Sote-uudistuksen vaikutus on kuitenkin rajattu siirtymäajan jälkeen +/- 400 euroon per asukas

Sote-alueet ja niihin kuuluvat kunnat

	Eteläinen	53 kuntaa
	Itäinen	67 kuntaa
	Pohjoinen	68 kuntaa
	Keskinen	56 kuntaa
	Läntinen	57 kuntaa
	Manner-Suomi	301 kuntaa
	Ahvenanmaa	16 kuntaa
	Koko maa	317 kuntaa

Soten hallinnollisten ratkaisujen luomia haasteita ja mahdollisuuksia

- Haasteita
 - » Horisontaalinen integraatio kunnan muihin toimintoihin
 - Työllistäminen ja maahanmuutto, opetus, kulttuuri, liikunta asuminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
 - » Vaikutukset kunnan tehtäviin ja rooliin
 - » Sote-alueen päätösvalta vs. paikallistuntemus
 - Esim. linjaukset tuotantotavoista, ostopalveluista ja palvelusetelistä
- Mahdollisuuksia
 - » Tehostamispotentiaali
 - Vrt. tutkimustieto
 - Suuria kustannuksia aiheuttavien rajapintojen väheneminen (pth/esh, so/te)
 - Uusien rajapintojen syntyminen ?
 - » Innovaatiopotentiaali
 - Edellyttää lainsäädännön uudistamista sekä normien väljentämistä ja purkua
 - » Skaalaedut
 - Hankinnat, erityisosaamisen hyödyntäminen jne.

Kuntaliiton sote-kysely Manner-Suomen kunnissa

- Keskeisistä asioista, jotka ovat lakiluonnoksessa muuttuneet lausuntokierroksen jälkeen
 - » Rahoitusmalli, hallinto- ja päätöksentekomalli sekä esityksen taloudelliset vaikutukset
- Alustavat tulokset 143 kunnan vastauksista
 - » 47,5 % kunnista
- Analyysi julkaistaan helmikuun alussa

Mitä muutoksia arvioitte kunnassanne jouduttavan tekemään sote-uudistuksen seurauksena?

- Muutostarpeita:
 - » Henkilöstöhallinto
 - » Tietohallinto
 - » Taloushallinto
 - » Ruokahuolto
 - » Kiinteistöhuolto, siivous
- Seurauksia:
 - » Tukipalvelujen henkilöstön sopeuttaminen
 - » Muut muutokset palvelujen tuottamistavassa ja/tai organisoitumisessa.
 - » Kunnan keskushallinnon sopeutus vastaavassa suhteessa kun organisaatio pienenee
 - » ”Hajottaa tukipalvelujen järjestämisen, koska kunnan täytyy järjestää tukipalvelut omille palveluille ja sote-alueen omille palveluilleen”.

Municipal mergers in 2005-2011

— National Boundary
— Regional Boundary

0 375 750 1 500 km

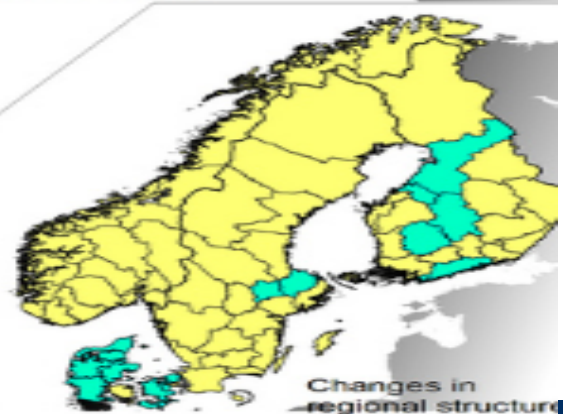
© Nordregio & NLS Finland

0 100 200 km

— No changes
— Merge of 2 municipalities
— Merge of 3 or more municipalities
— Municipal merge based on divided municipalities (break in series)

Change in regional structure

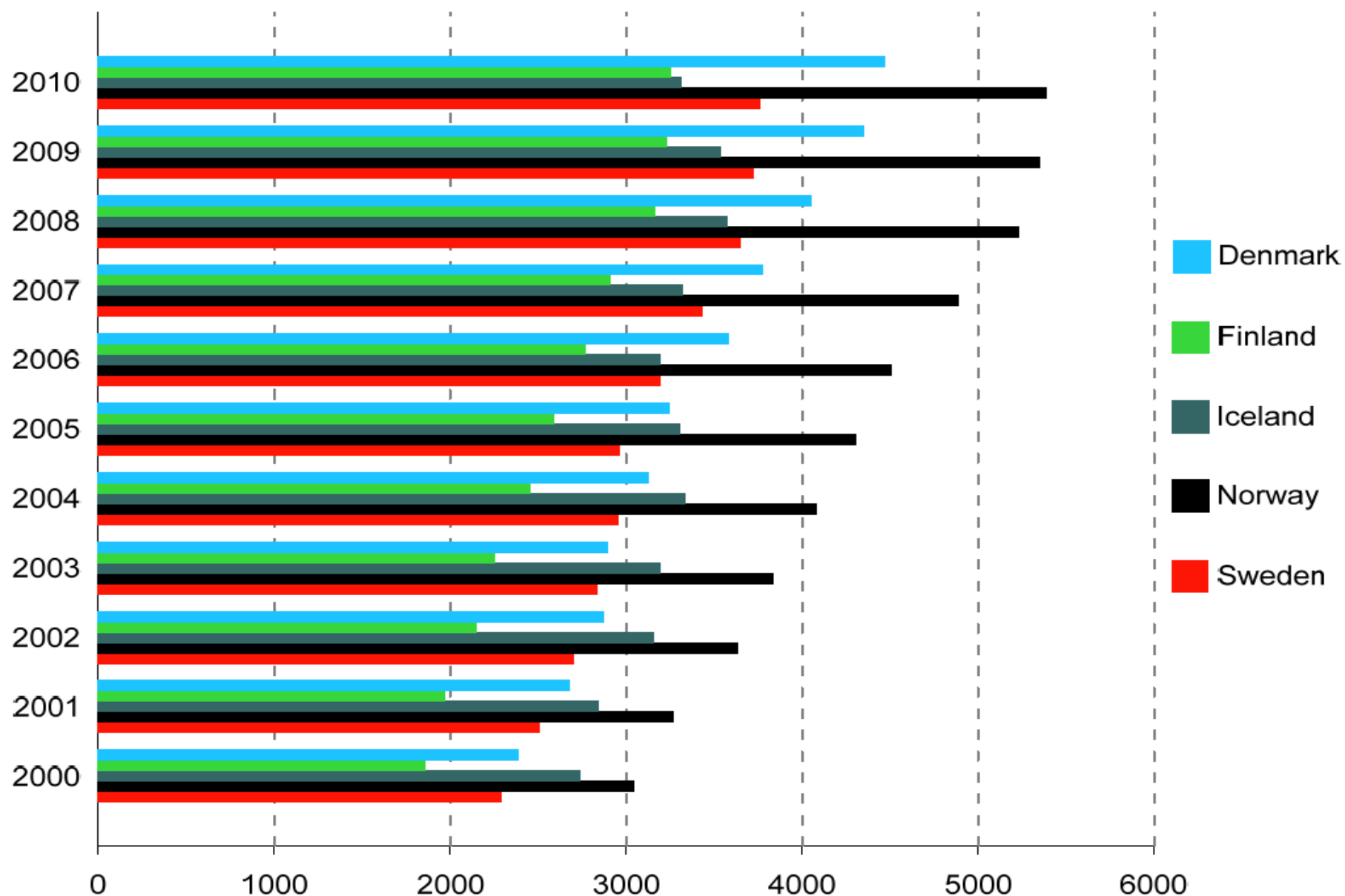

Changes in regional structure

Taulukko 2. Pohjoismaiden terveydenhuollon järjestäminen.

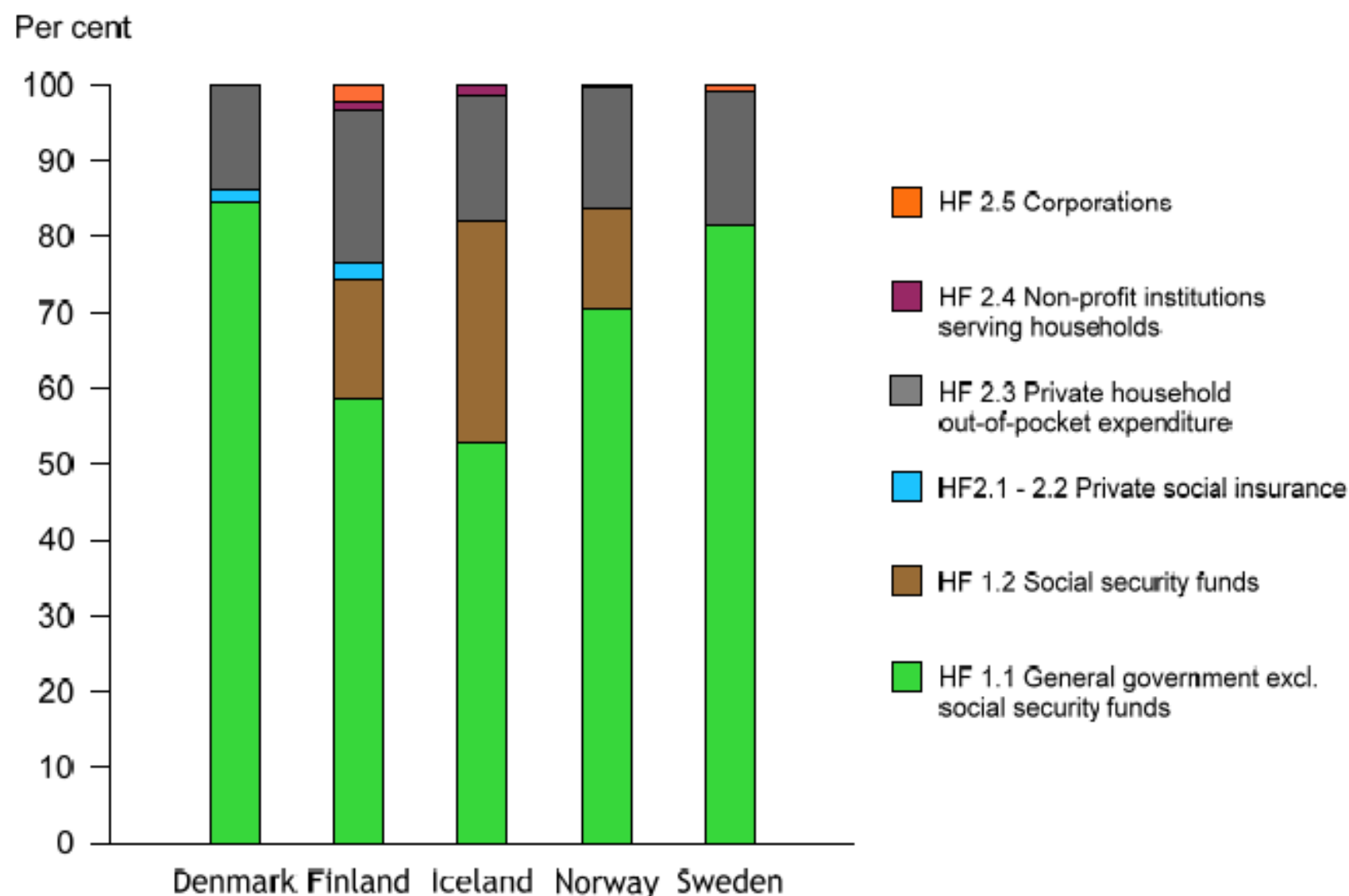
	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska
Yhteistyö erityistason hoidossa	5 erityisvastuualuetta, 5 yliopistosairaala	6 aluetta (helseregion), 9 yliopistosairaala	4 aluetta, 6 yliopistosairaala	5 aluetta, 4 yliopistosairaala
Erikoissairaanhoito	20 sairaanhoitopiiriä, n. 35-37 sairaalaa	21 maakäräjää, n. 60-65 sairaalaa	4 aluetta, n. 20 alueellista yritystä, jotka koostuvat yleensä 1-3 sairaalasta	5 aluetta, n. 20 hallinnollista sairaalaa Hallinnolliset sairaalat koostuvat useammasta erityyppisestä sairaalasta
Perusterveydenhoito	Terveyskeskukset, joissa yleislääkärien ja sairaanhoitajien vastaanottoja Työterveyshuolto tuottaa palveluja työssä olevalle väestölle	Terveyskeskukset, joissa yleislääkärien ja sairaanhoitajien vastaanottoja Vuoden 2010 jälkeen väestöllä mahdollisuus valita myös yksityinen palvelujen tuottaja	Yleislääkärit yksityisvastaanotoilla	Yleislääkärit yksityisvastaanotoilla

Figure 3.2 Total expenditure on health per capita in the Nordic countries 2000-2010, USD, purchasing power parity, PPP¹⁰

Source: OECD Health Data 2013

Figure 4.1 Health care expenditure by financing agent in the Nordic countries, 2010, per cent

Source: OECD Health Data 2013¹²

General government expenditure by function. 2012

Offentliga utgifter efter ändamål

	Denmark	Faroe Islands	Greenland	Finland	Iceland	Norway	Sweden
<i>Per cent</i>							
Total	100.0	100.0	95.4	100.0	100.0	100.0	100.0
General public services	15.1	12.2	11.7	13.1	19.2	9.2	13.9
Defence	2.5	-	1.2	2.8	0.0	3.3	2.8
Public order and safety	1.9	2.3	6.3	2.7	3.1	2.2	2.8
Economic affairs	6.2	10.4	11.2	8.6	10.4	9.8	8.5
Environmental protection	0.7	1.9	1.0	0.4	1.3	1.6	0.7
Housing etc.	0.6	1.1	4.1	0.8	2.4	1.5	1.4
Health	14.5	13.9	14.4	14.4	16.3	16.9	13.7
Recreation, culture and religion	2.8	3.3	3.7	2.2	6.9	2.8	2.1
Education	13.3	15.5	19.4	11.2	16.9	12.6	13.1
Social protection	42.5	39.3	27.0	43.7	23.5	40.1	41.2

Employed by industry. 1 January 2013

Sysselsatta efter näringsgren

	Denmark	Finland	Åland	Iceland	Norway	Sweden	EU27
1 000 persons							
Total	2 622	2 403	14	165	2 520	4 554	210 974
Per cent							
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Men	52.1	51.1	49.3	51.9	52.4	52.1	54.1
Women	47.9	48.9	51.5	48.1	47.6	47.9	45.9
Total	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Agriculture, forestry and fishing	2.4	4.0	4.4	4.4	2.1	1.8	4.5
Mining, quarrying and other industry	1.4	0.3	0.7	1.1	3.9	1.2	1.9
Manufacturing	12.5	15.0	7.3	12.0	9.1	11.4	15.8
Construction	6.1	7.5	6.6	6.3	7.8	6.8	7.1
Wholesale and retail trade, transport, restaurants and hotels	23.1	22.3	26.3	25.9	22.3	20.4	24.1
Information and communication	4.2	4.3	3.6	4.5	4.2	4.3	3.0
Financial and insurance activities	3.0	2.1	2.9	4.3	2.2	2.1	3.1
Real estate activities	0.9	0.9	0.7	0.4	0.9	1.2	0.8
Professional, scientific, technical, administration and support service activities	8.6	10.9	5.8	8.9	9.5	12.6	9.4
Public administration, defence, education, human health and social work activities	34.8	29.3	36.5	29.3	35.7	35.1	27.1
Other services	2.6	3.1	3.6	2.4	1.9	2.6	2.5
No response	0.2	0.4	1.5	0.4	0.3	0.6	0.8

Labo01

Source: Eurostat and national statistical institutes.

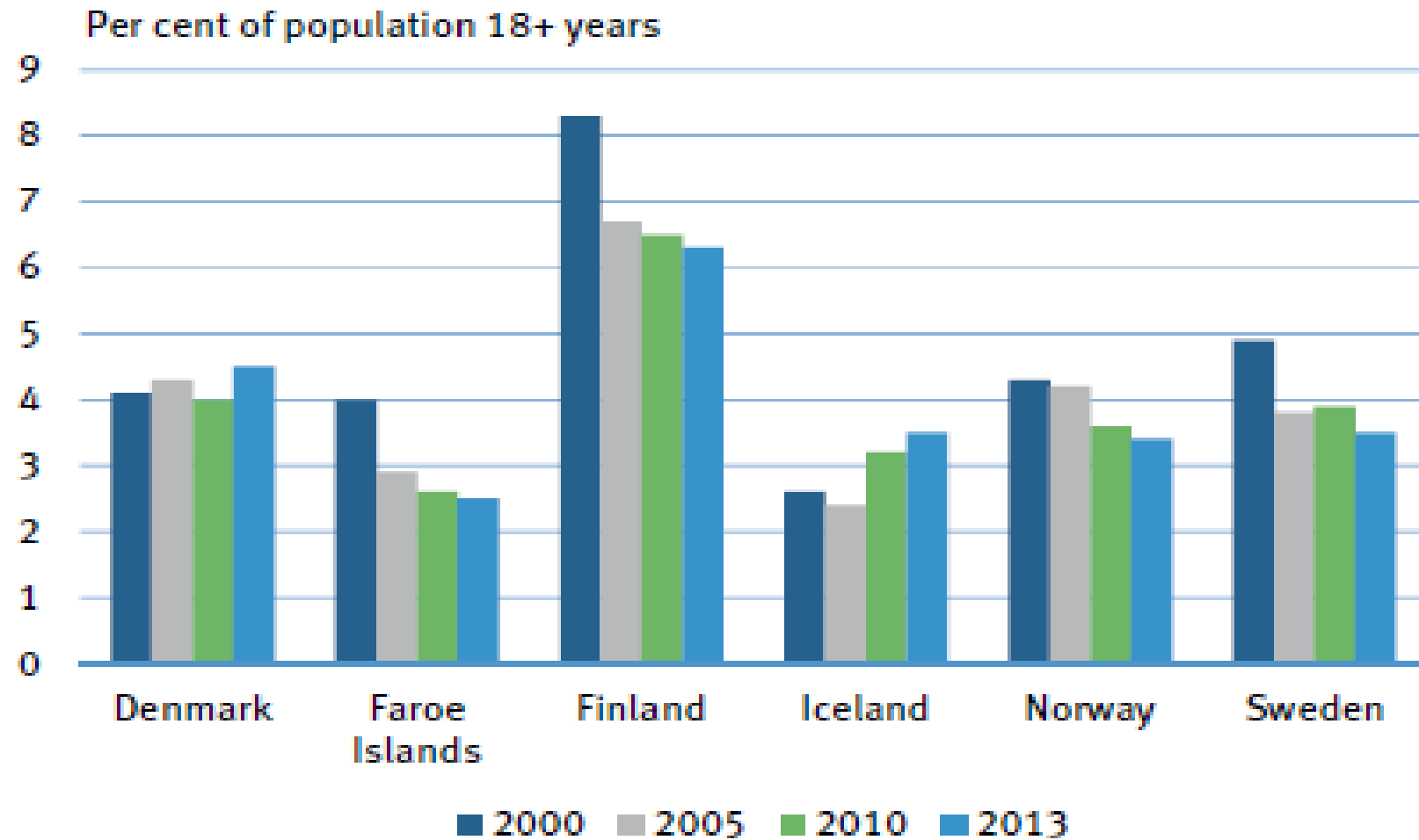
Note: Finland: Includes Åland. Åland: 2011 data. EU27: The 27 member states of the European Union as per 1 January 2013. Not:

Finland: Inkluderar Åland. Åland: 2011 års uppgifter. EU27: De 27 medlemsstaterna i Europeiska unionen per 1 januari 2013.

Recipients of social assistance

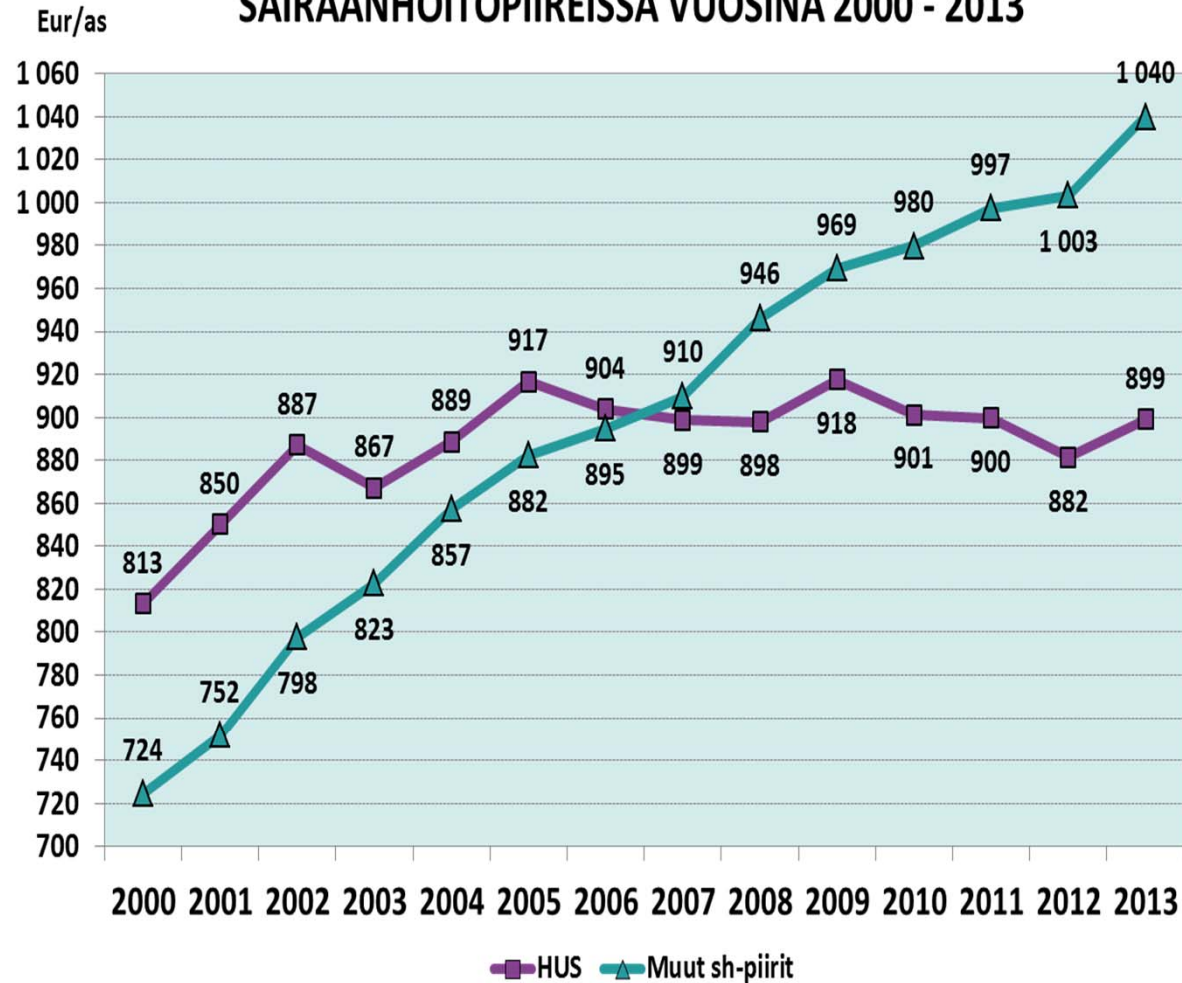
Figure 5.2

Mottagare av ekonomiskt bistånd

EUROA/ASUKAS -KEHITYS DEFLATOITUNA HUS:SSA VS. MUISSA SAIRAANHOITOPIIREISSÄ VUOSINA 2000 - 2013

Deflatoitu v. 2013 tasoon kuntatalouden terveydenhuollon julkisten menojen hintaindeksillä (Tilastokeskus 11.2.2014).
Muut sh-piirit ilman Ahvenanmaan maakuntaa. Tiedot: Kuntaliitto, Heikki Punnonen.
Väestö 31.12. Lähde: Tilastokeskus.

Sairaanhoidon erityisvastuualueet, maakuntarajat ja Sairaanhoitopiirit, väestö 31.12.2012

■ HYKS erva	1 869 617 as.	39 kuntaa
Helsinki ja Uusimaa	1 562 796	24 kuntaa
Etelä-Karjala	132 355	9 kuntaa
Kymenlaakso	174 466	6 kuntaa
■ KYS erva	817 782 as.	68 kuntaa
Pohjois-Savo	248 233	20 kuntaa
Etelä-Savo	104 803	9 kuntaa
Itä-Savo	44 881	4 kuntaa
Keski-Suomi	250 369	21 kuntaa
Pohjois-Karjala	169 496	14 kuntaa
■ OYS erva	739 475 as.	68 kuntaa
Pohjois-Pohjanmaa	400 959	29 kuntaa
Kainuu	77 435	8 kuntaa
Keski-Pohjanmaa	78 237	10 kuntaa
Lapin	118 189	15 kuntaa
Länsi-Pohja	64 655	6 kuntaa
■ TAYS erva	1 106 115 as.	67 kuntaa
Pirkanmaa	518 157	23 kuntaa
Etelä-Pohjanmaa	198 944	19 kuntaa
Kanta-Häme	175 472	11 kuntaa
Päijät-Häme	213 542	14 kuntaa
■ TYKS erva	865 184 as.	62 kuntaa
Varsinais-Suomi	472 139	29 kuntaa
Satakunta	224 934	20 kuntaa
Vaasa	168 111	13 kuntaa

Ahvenanmaa

28 501 as. 16 kuntaa

